

InDret

Els recursos de cassació i extraordinari per infracció processal en la jurisprudència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya: aspectes processals

Francisco Málaga Diéguez
Facultat de Dret
Universitat Pompeu Fabra

Working Paper de Dret Català núm: 5
Barcelona, juliol de 2003
www.indret.com

Abstract

El present treball té per objecte l'examen de la jurisprudència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya en matèria processal. Concretament, s'hi analitzen els pronunciaments efectuats pel Tribunal des de l'entrada en vigor de la nova Llei d'Enjudiciament Civil, en relació amb els dos instruments extraordinaris d'impugnació que aquesta li atribueix en determinades circumstàncies: el recurs de cassació i el recurs extraordinari per infracció processal. D'aquesta manera, es pretén aportar un estudi sistemàtic de la interpretació que l'esmentat Tribunal està efectuant de les normes reguladores d'ambdós mitjans d'impugnació –competència, resolucions recorribles, motius, admissibilitat i tècnica cassacional–, així com dels diferents problemes teòrics i pràctics que aquesta interpretació planteja des d'una perspectiva estrictament jurídicoprocessal.

Sumari

- 1. Introducció**
- 2. Competència**
- 3. Resolucions recorribles**
- 4. Motivació**
- 5. Admissibilitat. Doctrina sobre tècnica cassacional**
- 6. Conclusió**
- 7. Taula de sentències i resolucions**

1. Introducció

El present treball té per objecte un breu estudi de la incipient doctrina legal emanada del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya en relació amb els dos instruments extraordinaris d'impugnació el coneixement dels quals li atribueix, en determinats supòsits, la nova Llei 1/2000, de 7 de gener, d'Enjudiciament Civil (BOE núm. 7, de 8.1.2000; en endavant, LEC): el recurs de cassació i el recurs extraordinari per infracció processal. Es pretén examinar, en particular, la interpretació que l'esmentat Tribunal està duent a terme de les normes reguladores d'ambdós mecanismes d'impugnació –resolucions recorribles, motius i admissibilitat, principalment–, així com els diversos problemes teòrics i pràctics que aquesta interpretació planteja des d'una perspectiva estrictament jurídicoprocessal.

Amb caràcter previ, és sobrer efectuar un breu repàs de la situació normativa en què ens trobem i els seus antecedents immediats, i això no sols amb la finalitat de delimitar els contorns de la investigació, sinó també i sobretot a l'efecte de facilitar la lectura del treball a aquelles persones que no hagin seguit de prop els últims avatars legislatius en matèria processal civil.

Com és conegut, les Sales Civil i Penal dels Tribunals Superiors de Justícia tenen atribuïda des de l'any 1985 competència funcional per a conèixer de l'anomenat “recurs de cassació foral”, això és, d'aquell que es dirigeix “contra resoluciones de órganos jurisdiccionales del orden civil con sede en la Comunidad Autónoma, siempre que el recurso se funde en infracción de normas del Derecho Civil, Foral o Especial propio de la Comunidad, y cuando el correspondiente Estatuto de Autonomía haya previsto esta atribución” (article 73.1 a de la Llei Orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial [BOE núm. 157, de 2.7.1985]; en endavant, LOPJ); una atribució que l'article 20.1 a) de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya contempla expressament per al Tribunal Superior de Justícia d'aquesta Comunitat –igual que ocorre amb l'anomenat “recurs de revisió foral”, a què es refereixen en termes semblants l'apartat b) d'aquest mateix article 73.1 LOPJ i l'article 20 de l'Estatut–.

No obstant això, l'escàs nombre de recursos de cassació i de revisió forals, unit a la també exigua incidència pràctica de les restants competències atribuïdes a aquests Tribunals en matèria civil i penal, havia generat allò que es va denominar una “infrautilització patològica” del conjunt de les Sales Civil i Penal dels Tribunals Superiors de Justícia; una infrautilització que es va mantenir fins i tot després de l'entrada en vigor de la Llei Orgànica del Tribunal del Jurat de 1995, la qual no va suposar un augment significatiu de la seva càrrega de treball malgrat atribuir-los competència funcional per a resoldre els recursos d'apel·lació contra resolucions del Magistrat-President de l'esmentat Tribunal. Davant d'aquesta situació, que contrastava enormement amb l'ingent nombre d'assumpes de les Sales Contencioses-Administratives i Socials dels propis Tribunals Superiors de Justícia, el legislador va aprofitar l'elaboració de la nova Llei d'Enjudiciament Civil per ampliar les competències de les Sales Civil i Penal, tractant al mateix temps de descarregar de treball a la Sala Primera del Tribunal Suprem, i ho va fer mitjançant una reforma en profunditat del recurs de cassació existent fins llavors, adoptant l'opció –molt qüestionable, en la meua opinió– d'escindir-lo en dos mitjans d'impugnació autònoms i, allò que és més greu, incompatibles entre si.

En efecte, la Llei no permet a un únic litigant preparar simultàniament el recurs extraordinari per infracció processal i el de cassació, perquè si ho fa el de cassació no es considera admès (art. 466.2 LEC); una solució que obvia la circumstància que és perfectament possible que en una única Sentència concorrin infraccions processals i substantives, cas en el qual, en obligar el recurrent a optar per un dels dos mitjans d'impugnació esmentats, se li estarà produint indefensió respecte dels motius que hauria pogut al·legar en l'altre, la qual cosa presenta inequívocues senyals d'inconstitucionalitat. Per sort, l'entrada en vigor del precepte es va veure paralitzada pel rebuig de la reforma de la LOPJ que acompanyava a la LEC, i, en atenció al temps transcorregut des de llavors, cal esperar que s'acabi trobant una solució alternativa a tot allò que s'acaba de descriure.

Així doncs, l'articulat de la Llei d'Enjudiciament Civil manté la competència dels Tribunals Superiors de Justícia per a conèixer dels recursos de cassació i revisió forals; però els hi atribueix també un mitjà d'impugnació de nova factura contra sentències i interlocutòries de les Audiències Provincials, que denomina "recurs extraordinari per infracció processal". En realitat, aquest nou instrument no és més que una reformulació de l'antic recurs de cassació per infracció de forma, ja que inclou els motius que apareixien previstos en els números 1r a 3r de l'article 1692 de la LEC de 1881, més la infracció de l'article 24 de la Constitució (vegi's l'art. 469 LEC). Paral·lelament, els motius del recurs de cassació queden reduïts a un de sol, la infracció de llei, per la qual cosa únicament serveix per revisar eventuais vicis *in iudicando* sobre el fons de la qüestió. És indubtable, per tant, que la nova LEC pretenia donar un pas decidit en el direcció d'ampliar les funcions cassacionals dels Tribunals Superiors, donat que els recursos de cassació per vicis processals *-in iudicando o in procedendo-* són estadísticament molt freqüents.

No obstant això, tot l'esquema projectat s'ensorra durant la tramitació parlamentària de la LEC, i més concretament quan el Congrés dels Diputats rebutja el Projecte de Llei Orgànica de reforma de la LOPJ, que en el seu article 2n afegia un tercer apartat a l'article 73.1 d'aquesta Llei Orgànica a l'efecte d'atribuir competència a la Sala Civil dels Tribunals Superiors de Justícia per a conèixer del recurs extraordinari per infracció processal. Aquest contratemps obligava a mantenir els recursos extraordinaris contra Sentències de les Audiències Provincials a les mans del Tribunal Suprem, amb l'única excepció de la cassació foral, i determinava en conseqüència la impossibilitat de posar en pràctica el sistema dissenyat en l'articulat.

En aquestes circumstàncies, es va fer necessari introduir a la Llei una Disposició Final, la Setzena, en la qual s'estableix el règim transitori en matèria de recursos extraordinaris, que adapta el text legal a la nova situació i constitueix la normativa vigent a hores d'ara en aquesta matèria. En síntesi, aquesta Disposició unifica el procediment per recórrer en cassació i per infracció processal, limitant les resolucions susceptibles d'impugnació per motius processals a aquelles que també ho són en cassació. Paral·lelament, la competència funcional per a conèixer del recurs extraordinari per infracció processal se supedita a aquella que ja en regia per a la cassació, de manera que el Tribunal Suprem és qui l'ostenta amb caràcter general, però els Tribunals Superiors de Justícia poden conèixer d'ambdós recursos quan siguin competents per a conèixer del de cassació en els termes ja indicats.

Doncs bé, en el present estudi s'analitzarà precisament la doctrina processal que el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya està establint en proveir sobre els recursos de cassació i per

infracció processal sobre els quals té competència, en aplicació de la normativa transitòria que s'ha descrit.

També presenta una enorme rellevància als efectes d'aquesta investigació, per més que manqui de rang legal, l'Acord adoptat pels Magistrats de la Sala Primera del Tribunal Suprem en Junta General de 12 de desembre de 2000 (en endavant, Acord TS 12 desembre 2000), en el qual s'estableixen els criteris sobre recurribilitat, admissió i règim transitori en relació amb els esmentats recursos.

A l'efecte, l'exposició es dividirà en quatre epígrafs, que es dedicaran respectivament a la competència, les resolucions recorribles, els motius d'impugnació i les qüestions de tècnica cassacional que suscita la doctrina legal sobre l'admissibilitat del recurs.

2. Competència

Segons allò previst en l'article 73.1 a) LOPJ, les Sales Civil i Penal del Tribunal Superior de Justícia coneixen, com a Sales Civil, "del recurso de casación que establezca la ley contra resoluciones de órganos jurisdiccionales del orden civil con sede en la Comunidad Autónoma, siempre que el recurso se funde en infracción de normas del Derecho Civil, Foral o Especial propio de la Comunidad, y cuando el correspondiente Estatuto de Autonomía haya previsto esta atribución". En el cas de Catalunya, aquesta atribució s'estableix en l'article 20.1 a) de l'*Estatut d'Autonomia* (Llei Orgànica 4/1979, 18 desembre), conforme al qual la competència dels òrgans jurisdiccionals a Catalunya s'estén, "en l'ordre civil, a totes les instàncies i graus, inclosos els recursos de cassació i de revisió en les matèries de Dret Civil Català".

Com no podia ser d'una altra manera, l'entrada en vigor de la LEC sense l'aprovació de la Llei Orgànica que l'acompanyava no ha suposat cap alteració d'aquest esquema competencial, sinó únicament la possibilitat que els Tribunals Superiors coneguin també de recursos extraordinaris per infracció processal. No obstant això, ha de tenir-se present que aquesta possibilitat queda limitada a aquells supòsits en què aquests Tribunals també són competents per al recurs de cassació. De fet, el tenor literal de la D.F. 16a LEC, regla 1a, exclou la interposició d'un recurs per infracció processal autònom davant els Tribunals Superiors de Justícia, ja que estableix clarament que podran impugnar-se pels motius de l'article 469 LEC "les resolucions recorregudes", en clara al·lusió als recursos de cassació que són competència dels esmentats òrgans jurisdiccionals. Això explica que totes les Sentències dictades pel Tribunal Superior de Justícia de Catalunya en aplicació de la nova LEC resolguin recursos de cassació, acompanyats o no de recursos extraordinaris per infracció processal, però mai aquests últims de forma autònoma.

En relació amb la competència funcional del Tribunal Superior de Justícia per a conèixer de recursos de cassació –i per tant extraordinaris per infracció processal–, se susciten dues qüestions processals de màxim interès i íntimament relacionades entre si:

La primera d'elles, ja resolta legalment, és la relativa a quin òrgan és competent quan, en un mateix recurs de cassació, s'al·leguen infraccions de normes de Dret estatal al costat de les de normes de Dret propi de la Comunitat Autònoma. Respecte d'això, l'article 478.1 II de la nova

LEC, incorporant el criteri que adoptava la seva predecessora de 1.881 en l'article 1.730 I, estableix que la competència correspon al TSJ amb independència que, juntament amb la infracció de les normes d'àmbit autonòmic, s'al·leguin també altres motius diferents. Això implica, òbviament, que la competència funcional correspon al Tribunal Superior de Justícia fins i tot en aquells supòsits en què la sentència que resol el recurs descarta la infracció de les normes autonòmiques al·legades i acaba pronunciant-se únicament sobre Dret estatal, possibilitat res infreqüent en la pràctica (vegin-se dos exemples recents en les SSTSCat. 29/2002, 3 octubre [Rec. núm. 50/2002; MP: Ponç Feliu i Llansà], FD 2n, i 21/2002, 4 juliol [Rec. núm. 2/2002; MP: Lluís Puig i Ferriol], FD 2n).

No cal dir que aquesta circumstància propicia certes estratègies de *forum shopping*, ja que n'hi ha prou amb al·legar infracció d'una norma d'àmbit autonòmic sobre la qual hi hagi interès cassacional (per exemple perquè no hi ha doctrina legal que la interpreti), fins i tot sent conscient de la seva inaplicabilitat al cas concret, per aconseguir que l'assumpte es quedi en el TSJ en comptes d'elevat-se al TS, la qual cosa pot resultar molt útil, per exemple, a l'efecte d'evitar dilacions o reduir costos de litigació. El propi TSJ de Catalunya arriba a reconèixer en ocasions la finalitat instrumental d'una al·legació forçada o inútil de preceptes de Dret autonòmic, com per exemple en la citada Sentència 21/2002; però això no li porta a considerar-ho inadmissible i per tant desestimable (en Sentència, les causes d'inadmissió esdevenen causes de desestimació: vegi's per totes la STSCat. 12/2002, 18 abril [Rec. núm. 5/2002; MP: Núria Bassols Muntada], FD 2n), sinó que entra a resoldre el fons basant-se únicament en Dret estatal. A més a més, cal adonar-se de les repercussions que pot tenir en aquest tipus d'estratègies l'entrada en vigor de la Primera Llei del Codi Civil de Catalunya (Llei 29/2002, de 30 de desembre; BOE núm. 32, 6.2.2003, la vigència de la qual es troba actualment en suspens per Providència del TC de 20.5.2003), tenint en compte l'enorme amplitud d'algunes de les seves disposicions preliminars (vgr. articles 111-7 i 111-8, respectivament sobre bona fe i actes propis).

En canvi, la segona qüestió manca actualment d'una solució clara, per la qual cosa planteja importants dubtes interpretatius. Es tracta de tots aquells supòsits en què el recurrent en cassació al·lega infracció d'un precepte constitucional, i en aquest cas, segons el que disposa l'article 5.4 LOPJ, "la competencia para decidir el recurso corresponderá siempre al Tribunal Supremo, cualquiera que sean la materia, el derecho aplicable y el orden jurisdiccional". La LEC de 1881 contenia una previsió semblant en el seu citat article 1.730 I, previsió que s'ha suprimit en l'actual article 478.1 LEC. No obstant això, el rebuig parlamentari de la reforma de la LOPJ que l'acompanyava va impedir que es derogués també de l'article 5.4 LOPJ, el qual segueix, en conseqüència, plenament vigent en l'actualitat. Aquesta circumstància ja planteja un important problema en relació amb la motivació del recurs de cassació, ja que, com veurem, malgrat el que disposa l'article 477, apartats 1 i 2, 1r LEC, i la incipient doctrina del Tribunal Suprem que la interpreta, sembla continuar sent possible fundar el recurs de cassació en una infracció de l'article 24 CE o en qualsevol altra norma constitucional amb contingut processal (vegi's en aquesta línia la Interlocutòria TSJCat. 7 gener 2002 [Rec. núm. 58/2001], RJ únic), la qual cosa sembla anar en contra de la nova configuració d'aquest mitjà d'impugnació com a mecanisme de control d'infraccions de normes substantives. No obstant això, allò que interessa dilucidar en aquest moment és si, portat l'article 5.4 LOPJ fins a les seves últimes conseqüències, és suficient l'al·legació de qualsevol infracció de precepte constitucional per privar de competència al Tribunal Superior de Justícia, en aquells casos en què el recurs denuncia també la vulneració de normes pròpies de la Comunitat Autònoma.

En la LEC de 1.881, el problema descrit es tractava i se solucionava en l'article 1.732, en el qual es preveia que el Tribunal Suprem, un cop descartada la infracció del precepte constitucional invocat, havia de remetre les actuacions al Tribunal Superior que correspongués, sempre que el recurs s'hagués basat en infraccions de norma de Dret propi de la Comunitat Autònoma (i així venia succeint a la pràctica: vegin-se per exemple les SSTS 24 gener 1995, FD 3r, i 13 maig 1994, FD 1r). No obstant això, la nova Llei no incorpora una norma semblant, de forma coherent amb la regulació que conté en la matèria que ens ocupa, la qual cosa determina que ens trobem davant d'una important llacuna sobre la qual no existeix, de moment, cap doctrina legal. En efecte, no res es diu a aquest respecte a l'esmentat Acord del TS de 12 desembre 2000, ni em consta que s'hagi dictat cap resolució sobre aquesta matèria. Quant al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, l'únic pronunciament que ha efectuat sobre aquesta qüestió pot trobar-se en la Sentència de 24 de febrer de 2003, dictada encara a l'empara de l'antiga LEC, i tampoc coadjuva a la solució del problema plantejat.

STSJCat. 4/2003, 24 febrer (Rec. núm. 74/2002; MP: Lluís Puig i Ferriol), FD 1r. S'adverteix en aquesta resolució que, malgrat allò que s'ha previst en l'article 5 LOPJ, el propi Tribunal Suprem sol declinar la competència a favor del TSJ quan aprecia que la invocació d'infracció constitucional és de reforç (en aquesta línia, efectivament, confronti's per exemple les Interlocutòries TS 31 juliol 2002, FD 3r, 9 octubre 2001, FD 3r, o 27 febrer 2001, FD 3r, on se citen altres precedents). No obstant això, la resolució no afecta tots aquells supòsits en què la invocació del precepte constitucional apareix revestida d'una fonamentació més o menys sòlida, cas en què sembla clar que l'òrgan competent per a conèixer del recurs de cassació continua essent el Tribunal Suprem, per més que pugui haver-se al·legat també infracció de normes d'àmbit autonòmic.

Ens trobem, per tant, davant d'una greu discordança entre la LEC i la LOPJ sobre la qual encara no hi ha doctrina jurisprudencial. En particular, el dubte que se suscita és si el Tribunal Suprem pot continuar efectuant la remissió al TSJ un cop descartada la infracció constitucional, malgrat haver desaparegut el precepte que contemplava aquesta remissió, o si, al contrari, ha d'entrar a conèixer de les eventuais infraccions del Dret propi de la Comunitat Autònoma corresponent, igual que succeïa amb anterioritat a la reforma operada per la Llei 10/1992, de 30 d'abril, de Mesures Urgents de Reforma Processal. En contra de la primera opció advoca la ineludible vigència del principi de legalitat en matèria de procediment; però optar per la segona té com a conseqüència que seria suficient amb al·legar una infracció constitucional per a obligar al Tribunal Suprem a resoldre qüestions de Dret civil d'àmbit autonòmic, frustrant d'aquesta manera la funció consubstancial a les Sales Civil i Penal dels Tribunals Superiors de Justícia. És evident, en qualsevol cas, que el problema descrit manca actualment d'una solució unívoca, resultant a més a més molt dubtós que aquesta solució pugui aconseguir-se per via jurisprudencial, per la qual cosa ens trobem davant d'una greu carència de seguretat jurídica en una matèria tan transcendent com és la competència funcional.

3. Resolucions recorribles

Ja s'ha indicat que, mentre segueixi vigent el règim transitori contemplat en la Disposició Final 16a LEC, només són susceptibles d'impugnació per infracció processal les resolucions recorribles

en cassació conforme a l'article 477 LEC. Per consegüent, allò que s'ha previst en aquest precepte resulta aplicable per igual a ambdós mitjans d'impugnació, tret del seu apartat 1r, en el qual es recull l'únic motiu susceptible de fonamentar un recurs de cassació. De fet, només és possible interposar recurs extraordinari per infracció processal de forma autònoma quan es tracti de sentències dictades en processos per a la protecció de drets fonamentals o de quantia determinada superior a vint-i-cinc milions de pessetes o 150.000 €. Al contrari, si el que s'al·lega és interès cassacional, haurà d'interposar-se simultàniament recurs de cassació, i la seva admissió serà requisit indispensable per a l'admissió del recurs extraordinari per infracció processal (DF 16.a LEC, regles 2a i 5a), quelcom que resulta coherent i no mereix ulteriors comentaris.

L'article 477.2 LEC comença establint que el recurs de cassació procedeix contra "sentencias dictadas en segunda instancia por las Audiencias Provinciales", la qual cosa comporta, i així ho ha interpretat el Tribunal Suprem, que queda exclosa la possibilitat de recórrer interlocutòries o resolucions que van haver d'adoptar aquesta forma.

Amb l'única excepció d'aquelles interlocutòries que resolen recursos d'apel·lació en matèria d'execució de resolucions judicials estrangeres a l'empara del Reglament (CE) núm. 44/2001, de 22 de desembre de 2000, que sí que contempla la possibilitat de cassació en el seu annex IV, a què es remet al seu torn el seu article 44 (com se sap, aquest Reglament substitueix al Conveni de Brussel·les de 27 de desembre de 1968, que preveia idèntic recurs en l'article 41); el Conveni de Lugano de 16 de setembre de 1988, que conté idèntica previsió en l'article 37.2, o el Reglament (CE) núm. 1347/2000, de 29 de maig de 2000, que fa el mateix en el seu annex III, a què es remet el seu article 27. Vegin-se dos exemples pràctics en les Interlocutòries TSJCat. de data 17 gener 2002 (Rec. núm. 70 i 72/2001), dictades resolent sengles recursos de queixa, en les quals es confirmen dues interlocutòries denegatòries de la preparació de sengles recursos extraordinaris -un de cassació i un altre per infracció processal- dirigits contra interlocutòries dictades en el procediment d'execució forçosa.

Ha d'advertir-se, no obstant, que aquesta norma presenta un greu inconvenient en traslladar-se al recurs extraordinari per infracció processal, ja que, en deixar sense efecte allò que s'ha previst en l'article 468 LEC, impedeix utilitzar aquest mitjà d'impugnació per a recórrer aquelles interlocutòries d'Audiències que resolen recursos d'apel·lació contra interlocutòries d'inadmissió de demanda, de sobreseïment, d'inhibició o d'arxiu, que són les resolucions que la Llei ordena dictar per finalitzar el judici per motius processals durant la primera instància (vegi's amb caràcter general l'article 206.2, 2a LEC, encara que són nombrosos els preceptes en què es recull expressament la forma de la interlocutòria que ha de dictar-se, com per exemple els articles 20, 65-67 i 418 a 424 LEC, entre d'altres). Allò que s'ha dit anteriorment suposa, inevitablement, que queden privats de l'accés al recurs extraordinari tots aquells supòsits en què s'aprecia un defecte processal en primera i segona instància impeding entrar a conèixer del fons del litigi; uns supòsits estadísticament molt rellevants i que, a més a més, solen presentar un alt interès des del punt de vista de la nostra disciplina. En qualsevol cas, el problema descrit no afecta en principi als recursos extraordinaris per infracció processal de què pot conèixer el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, alhora que la impugnació per motius processals està supeditada a què aquest Tribunal tingui competència per al recurs de cassació, és a dir, que existeixi vulneració de normes de Dret civil català (art. 478.1 II LEC, al qual es remet la regla 1a de la DF 16a); quelcom que difícilment succeirà quan encara no s'ha dictat Sentència sobre el fons de l'assumpte, sinó

únicament una interlocutòria en què s'aplica la legislació processal, que amb caràcter general és competència exclusiva de l'Estat.

Article 149.1, 6a de la Constitució Espanyola (en endavant, CE), que exceptua únicament “las necesarias especialidades que en este orden se deriven de las particularidades del derecho sustantivo de las Comunidades Autónomas”. Llevat d'error o omissió, cap de les especialitats processals contingudes en el Dret civil català permet al Jutge anar més enllà d'una nul·litat parcial d'actuacions, restant exclosa, per tant, la possibilitat de dictar una interlocutòria de sobreseïment, de inhibició o d'arxiu.

Establert això, el recurs de cassació –i també per tant l'extraordinari per infracció processal– correspon en tres supòsits clarament diferenciats:

- Quan la sentència impugnada s'hagi dictat per a la tutela civil de drets fonamentals, excepte aquells que reconeix l'article 24 de la Constitució.

També ha d'excloure's, i així ho reconeix la Sala 1a del Tribunal Suprem en el seu Acord de 12 desembre 2000, el dret fonamental de rectificació, que compta amb un procediment específic establert en la Llei Orgànica 2/1984, que òbviament no es va veure afectada per la LEC i l'article 8è de la qual exclou clarament la possibilitat d'interposar recurs de cassació.

- Quan la quantia de l'assumpte sigui superior a vint-i-cinc milions de pessetes o 150.000 €.

Per consegüent, no poden accedir a cassació per aquesta via –sense perjudici que sí que puguin fer-ho per existir interès cassacional– les sentències dictades en judicis de quantia inferior o indeterminada, ni tampoc les recaigudes en judicis ordinaris o verbals per raó de la matèria (arts. 249 i 250 LEC) o en processos especials, entre els quals per descomptat es troben els processos matrimonials, molt rellevants als efectes del present estudi per la freqüent aplicació que en ells s'efectua del Dret civil català (Acord TS 12 desembre 2000, apt. I, i Interlocutòria TSJCat. 31 gener 2002 [Rec. 68/2001], FD 2n). Per consegüent, es contradiu el propi TSJCat. en les seves Sentències 7/2003, 26 març [Rec. núm. 88/2002; MP: Antoni Bruguera i Manté], FD 1r, i 32/2002, 21 octubre [Rec. núm. 42/2002; MP: Núria Bassols Muntada], FD 2n), en afirmar la irrellevància de l'interès cassacional per superar-se aquesta quantia en sengles processos de separació. La interpretació del Tribunal Suprem sobre aquest extrem no es troba exempta de polèmica, però en realitat no està mancada d'un cert fonament, donat que l'article 477.1,2n LEC sembla referir-se a judicis en els quals aquesta quantia està establerta clarament, i aquesta determinació s'ha de conèixer des del moment inicial del plet, cosa que succeeix en comptades ocasions en els procediments especials malgrat la redacció de l'article 253.1 LEC.

En efecte, als efectes de la determinació de la *summa gravaminis* haurà d'estar-se a aquella que es desprengui dels escrits d'al·legacions inicials en virtut de la *perpetuatio iurisdictionis* que genera la litispendència, tal i com encertadament s'adverteix en la STSJCat. 12/2002, 18 abril (Rec. núm. 5/2002), FD 2n. En efecte, l'article 411 LEC estableix que la jurisdicció i competència es determinen segons el que s'acrediti en el moment inicial de la litispendència, sense que els hi afectin les alteracions sobrevingudes quant a l'objecte del judici, per la qual cosa, si d'allò que s'ha al·legat a la demanda i la contestació es desprèn que la quantia litigiosa no excedeix aquella quantitat, queda exclosa la competència funcional dels Tribunals Suprem i Superior de Justícia, i per tant la possibilitat de recórrer en cassació. A part d'això, s'estarà a la suma en pessetes o en euros en funció que els fets que sustentin les pretensions de les parts hagin tingut lloc abans o després de l'entrada en vigor de la moneda única, d'acord amb allò que disposa l'article 2 III del RD 1417/2001, de 17 de desembre, encara que la rellevància pràctica

d'aquesta norma és pràcticament nul·la a la vista de l'escassa diferència quantitativa que existeix entre ambdues quantitats.

- Quan la resolució del recurs presenti interès cassacional, la qual cosa succeirà en aquells supòsits en què: (1) la sentència recorreguda s'oposi a la jurisprudència del Tribunal Suprem; (2) existeixi jurisprudència contradictòria de les Audiències Provincials; (3) en la Sentència impugnada s'apliquin normes que no portessin més de cinc anys en vigor –en el moment en què aquella va ser dictada (Acord TS 12 desembre 2000)–, sempre que no existeixi doctrina jurisprudencial del Tribunal Suprem relativa a normes anteriors amb aquest o semblant contingut; o, (4) tractant-se de recursos de cassació forals, la sentència recorreguda s'oposi a doctrina jurisprudencial del Tribunal Superior de Justícia o no existeixi doctrina sobre normes de Dret especial de la Comunitat Autònoma corresponent.

El Tribunal Suprem ha establert els criteris aplicables per a l'apreciació d'alguns d'aquests supòsits en el seu reiterat Acord de 12 desembre 2000, i concretament la necessitat que, quan s'al·legui infracció de jurisprudència o jurisprudència contradictòria, se citin almenys dues Sentències fermes en el mateix sentit de l'òrgan o òrgans en qüestió, i es raoni quina és la vulneració o contradicció i com afecta la sentència impugnada. En el mateix sentit s'ha pronunciat el Tribunal Superior de Justícia en diverses resolucions, com la Interlocutòria de 3 gener 2002 (Rec. núm. 65/2001), en la qual s'incideix en l'obligatorietat d'indicar en quin sentit aplica l'Audiència la norma infringida a l'efecte de dilucidar si concorre o no interès cassacional; la Interlocutòria de 28 febrer 2002 (Rec. núm. 1/2002), FJ 2n, en la qual es recorda que és necessari raonar els motius per què existeix contradicció entre la jurisprudència de les Audiències, així com demostrar la substancial identitat fàctica entre elles i la sentència impugnada, o la Interlocutòria de 10 gener 2002 (Rec. núm. 64/2001), en la qual s'exigeix al recurrent que identifiqui el nucli de la contradicció existent entre la Sentència impugnada i la jurisprudència que infringeix.

Un important dubte interpretatiu que planteja l'enumeració precedent és el relatiu a si els supòsits previstos en els números 2n i 3r de l'article 477.2 LEC són excloents, de mode que el recurs ha de preparar-se només amb base en un d'ells, o si, al contrari, cal al·legar-los conjuntament en aquells supòsits en què sigui possible d'acord amb les circumstàncies (per exemple: una resolució que infringeix doctrina jurisprudencial en un assumpte de quantia superior a cent cinquanta mil euros). L'interrogant sorgeix arran de l'opció adoptada pel Tribunal Suprem en el seu repetit Acord de 12 desembre 2000, on s'afirma que els supòsits taxativament previstos en l'article 477.2 LEC són “distintos y excluyentes, por lo que sólo cabrá solicitar la preparación al amparo de uno de ellos y el tribunal no podrá reconducir a otro distinto del invocado por la parte”. En canvi, el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya està mantenint la tesi contrària, això és, que els supòsits previstos en l'article 477.2, 2n i 3r LEC no són incompatibles entre si, sinó que, si és el cas, poden al·legar-se conjuntament com a fonament per a què s'admeti el recurs de cassació, sense perjudici que la Sala decreti aquesta admissió per les dues vies, per una sola o es pronunciï de forma contrària a aquesta (STSJCat. 32/2002, 21 octubre [Rec. núm. 42/2002], FD 2n).

Al meu parer, aquesta segona interpretació resulta molt més convincent, no sols per ser més respectuosa amb el dret constitucional al recurs, sinó també i sobretot perquè la limitació acordada per l'Alt Tribunal manca de suport legal i resulta excessivament formalista. En concret, no s'encerta a entreveure quin és l'objectiu últim a què respon aquest rigor, màximament tenint

en compte que el propi Tribunal Suprem exclou la possibilitat de corregir *ex officium* els eventuals errors en què pugui incórrer el recurrent en escollir el supòsit. Tampoc pot obviar-se el fet que resulta perfectament possible que en un mateix assumpte concorrin els dos supòsits de forma simultània, i fins i tot diversos motius pels quals existeixi interès cassacional, per la qual cosa tot aconsella permetre que les parts els al·leguin sense restriccions, tal com ho està fent el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. Així va ocórrer, per exemple, en el recurs objecte de resolució en la Sentència esmentada (norma de menys de 5 anys, jurisprudència contradictòria de les Audiències i infracció de la doctrina legal del TSJC), i en almenys dues ocasions més (SSTSJCat. 21/2002, 4 juliol [Rec. núm. 2/2002], FD 2n, o 10/2002, 4 març [Rec. núm. 61/2001; MP: Guillermo Vidal Andreu], FD 3r), encara que el més probable és que existeixin altres exemples que no es van reflectir en la corresponent Sentència.

En qualsevol cas, un cop admès el recurs de cassació –i si s'escau extraordinari per infracció processal– amb base en un dels dos supòsits indicats, esdevé totalment irrellevant que concorri o no l'altre. Així, l'interès cassacional és intrascendent en tots aquells casos en què la quantia de l'assumpte sobrepassa els vint-i-cinc milions de pessetes o cent cinquanta mil euros (SSTSJCat. 7/2003, 26 març [Rec. núm. 88/2002], FD 1r, i 32/2002, 21 octubre [Rec. núm. 42/2002], FD 2n, que no obstant això són incorrectes en el cas concret per les raons ja exposades), i, a l'inrevés, la quantia o la seva indeterminació manquen d'importància quan concorre interès cassacional (STSJCat. 27/2002, 16 setembre [Rec. núm. 26/2002; MP: Antoni Bruguera i Manté], FD 2n, que cita al seu torn la Interlocutòria TSJCat. 18 abril 2002 [Rec. núm. 20/2002]). D'aquesta manera, la concurrència d'un sol dels supòsits previstos a l'article 477.2 LEC és suficient per a determinar l'admissió del recurs de cassació, amb independència que el recurrent pugui haver al·legat algun altre dels que contempla el precepte.

Als efectes del present estudi, el supòsit més rellevant dels que conté l'article 477 LEC és sens dubte el previst en l'últim paràgraf del seu apartat 3r, que es refereix de forma específica als recursos de cassació forals establint que existirà interès cassacional sempre que la sentència recorreguda s'oposi a doctrina jurisprudencial del Tribunal Superior de Justícia o no existeixi doctrina sobre normes de Dret especial de la Comunitat Autònoma corresponent. La importància de la norma es veu reforçada a més a més per una circumstància essencial, que no es prevegi cap limitació en relació amb la major o menor antiguitat de la norma o normes aplicades. En efecte, encara que la ubicació del precepte podria plantejar dubtes interpretatius sobre la seva eventual subordinació a allò que s'ha previst en el paràgraf que el precedeix, el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya les ha aclarit en declarar que hi ha interès cassacional quan no existeix jurisprudència de l'esmentat òrgan sobre una norma determinada, encara que tingui una antiguitat superior a la indicada, perquè concorre el supòsit previst en l'últim paràgraf de l'art. 477 LEC (SSTSJCat. 31/2002, 14 octubre [Rec. núm. 43/2002; MP: Antoni Bruguera i Manté], FD 3r). Sense ànim de qüestionar aquesta interpretació, que ha de reputar-se perfectament compatible amb el tenor legal, sí que convé reparar en les seves conseqüències. En particular, no deixa de cridar l'atenció que el legislador hagi estat més generós a l'hora d'admetre el recurs de cassació foral que amb els restants, perquè el paràgraf precedent sí que exigeix que la norma suposadament infringida no porti vigent més de cinc anys quan es tracta d'un recurs del qual sigui competent el Tribunal Suprem. Sembla evident, en qualsevol cas, que aquesta menor

generositat no es justifica en criteris científics o dogmàtics, sinó únicament en un intent d'alleugerir a la Sala Primera de l'Alt Tribunal de l'enorme càrrega de treball que té atribuïda, la qual cosa, si es mira bé, no deixa de ser lamentable des de la perspectiva de la important funció nomofilàctica que correspon al recurs de cassació.

En efecte, és perfectament possible i fins i tot freqüent que una norma estatal, d'antiguitat superior a cinc anys, es vegi infringida sense que en fer-ho es vulneri la doctrina jurisprudencial del Tribunal Suprem ni la jurisprudència de les Audiències, cas en què queda vedat l'accés a la cassació a no ser que en correspongui per quantia. En el recurs de cassació foral, al contrari, tots aquests supòsits accedeixen al Tribunal Superior de Justícia, i gràcies a això comptem amb una rica i abundant doctrina legal sobre diversos preceptes de Lleis que a hores d'ara compten amb més de cinc anys d'antiguitat, com són la *Llei 13/1990, de 9 de Juliol, de l'Acció Negatòria, les Immissions, les Servituds i les Relacions de Veïnatge*, el text refós de la *Llei de cooperatives de Catalunya de 10 de febrer de 1992*, la *Llei 6/1990, de 16 de Març, dels Censos*, o la pròpia *Compilació del Dret Civil de Catalunya*.

Finalment, tingui's en compte que, als efectes del paràgraf objecte de comentari, ha de reputar-se que no hi ha doctrina jurisprudencial del Tribunal Superior de Justícia sobre normes anteriors d'igual o semblant contingut quan en les Sentències precedents es discutien altres punts o extrems, o bé els pronunciaments en qüestió s'efectuaven *obiter dicta*, tal com encertadament ha declarat el TSJ de Catalunya en la seva recent Sentència 1/2003, de 10 de febrer (Rec. núm. 64/2002; MP: Guillermo Vidal Andreu), FD 1r.

4. Motivació

La creació del recurs extraordinari per infracció processal ha suposat segregat de la cassació els motius d'impugnació consistents en una infracció de forma, inclosa la vulneració de l'article 24 de la Constitució. D'aquesta manera, s'han configurat dos recursos de cassació autònoms, un per infracció de normes substantives i un altre per infracció de normes processals, per més que el segon rebí una denominació de nova redacció, allunyada de la nostra terminologia jurídica tradicional. En aquest sentit s'ha expressat el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya en la seva recent Sentència 18/2002, de 20 de juny (Rec. núm. 3/2002; MP: Guillermo Vidal Andreu), l'interès de la qual justifica la transcripció d'un breu extracte del seu Fonament de Dret segon:

“La Ley 1 / 2.000, de 7 de enero, de Enjuiciamiento civil, ha diseñado dos recursos de casación aunque a uno no lo denomine así: el de casación propiamente dicho y el extraordinario por infracción procesal. Procede el primero por las causas determinadas en el art. 469.1 que, como es de ver, recuerdan las previstas en los numerales 1º, 2º y 3º del art. 1.692 de la antigua Ley procesal, con el añadido de la previsión concreta sobre vulneración de los derechos fundamentales reconocidos en el art. 24 de la Constitución. Procede el recurso de casación cuando se produzca infracción de normas aplicables para resolver las cuestiones objeto del proceso (art. 477.1 de la LEC), cual se exponía en el numeral 4º del antiguo art. 1.692, siendo susceptibles de recurso las resoluciones marcadas en el primer inciso del art. 477.2 y por los casos enunciados en los ordinales 1º, 2º y 3º del mismo precepto. En consecuencia, el recurso extraordinario por infracción procesal procede sólo por quebrantamiento de normas jurisdiccionales, competenciales, procesales o constitucionales, nunca por conculcación de normas sustantivas”.

Aquesta sola circumstància justifica l'anàlisi separada de la motivació de cadascun dels dos recursos, per més que el règim transitori previst en la DF 16a LEC hagi unificat les normes sobre competència i resolucions recorribles en els termes ja descrits.

a) Recurs de cassació

L'únic motiu previst a la nova Llei d'Enjudiciament Civil per a fonamentar el recurs de cassació és la infracció de llei, això és, la infracció de les normes aplicables per resoldre les qüestions objecte del procés (art. 477.1 LEC). Utilitzant una terminologia tradicional, de marcat caràcter dualista, podria dir-se que la cassació queda limitada al control de les conculcacions de les normes aplicables al fons de l'assumpte: les normes substantives.

Això comporta dues importants conseqüències, que el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya s'ha encarregat de matisar en diverses resolucions: d'una banda, queden exclosos de l'àmbit de la cassació tots els motius de naturalesa processal, com per exemple la vulneració de les normes reguladores de la Sentència per incongruència, falta de motivació o infracció de les normes sobre càrrega de la prova (STSJC. 32/2002, 21 octubre [Rec. núm. 42/2002], FD 3r, i Interlocutòria TSJC. 7 març 2002 [Rec. núm. 4/2002], FD 7è); per una altra, el tribunal competent per a resoldre el recurs està obligat a donar per bo el relat fàctic i la valoració probatòria continguts en la Sentència de l'Audiència, de manera que queda vinculat pels fets establerts com provats en la sentència impugnada (SSTSJC. 7/2003, 26 març [Rec. núm. 88/2002], FD 4t; 36/2002, 21 novembre [Rec. núm. 35/2002; MP: Núria Bassols Muntada], FD 2n, i 32/2002, 21 octubre [Rec. núm. 42/2002], FD 3r, i Interlocutòries TSJC. 7 gener 2002 [Rec. núm. 62/2001], RJ 2n, i 21 gener 2002 [Rec. núm. 51/2001], RJ 1r). En particular, queden excloses de l'accés a cassació les infraccions de les normes de prova legal o taxada, així com les valoracions probatòries il·lògiques o arbitràries, supòsits que sí que podien atacar-se anteriorment a l'empara de l'apartat 4t de l'article 1692 de l'antiga LEC (STJC 28/2002, 3 octubre [Rec. núm. 27/2002; MP: Núria Bassols Muntada], FD 3r). De fet, ni tan sols cal controlar en cassació els errors evidents i notoris en l'apreciació de la prova, que abans sí que eren susceptibles d'apreciació per via de l'article 24 CE (vegi's per exemple la STSJCat. 33/2001, 3 desembre [Rec. núm. 41/2001; MP: Núria Bassols Muntada], FD 2.).

L'única excepció a allò que acaba d'indicar-se es troba a l'esmentada STSJCat. 28/2002, 3 octubre, on, malgrat reiterar-se la doctrina exposada de forma detallada (FD 3r), s'opta finalment per resoldre *ad abundantiam* les infraccions processals al·legades en un recurs de cassació atenent a l'escàs temps de vigència de la nova LEC, quelcom que per descomptat mereix ser elogiat des de la perspectiva del dret a la tutela judicial efectiva (FFD 3r, 7è i 8è).

D'altra banda, a la STSJCat. 32/2002, 21 octubre (Rec. núm. 42/2002), FD 3r, el Tribunal dedueix d'aquesta intangibilitat dels fets que el legislador ha impulsat la funció nomofilàctica del recurs de cassació. No obstant això, no ha d'oblidar-se la fallida que l'esmentada funció patirà quant al propi Dret Processal, si és que arriba a implantar-se en la seva totalitat el sistema de recursos previst en el cos de la Llei. Tingui's en compte, en aquest sentit, que la interpretació de la Llei d'Enjudiciament Civil queda exclosa de la cassació, per la qual cosa es veurà diferida als disset Tribunals Superiors de Justícia, que són els competents per conèixer del recurs extraordinari per infracció processal, malgrat tractar-se d'un únic cos legal aplicable a la totalitat de l'Estat. A més a més, no sembla previsible que el recurs en interès

de la Llei pugui servir per pal·liar aquesta dispersió interpretativa, tenint en compte allò que s'ha restringit de la legitimació per interposar-ho i de la impossibilitat d'aconseguir una modificació de la concreta situació jurídica creada per la sentència (arts. 491 i 493 LEC), cosa que determina que l'esmentat recurs presenti un escàs o nul interès pràctic per a les parts, que són en definitiva qui impulsen amb les seves accions i impugnacions la interpretació judicial de les lleis.

En relació amb el que acaba d'indicar-se, és important tornar a incidir en la dificultat que suposa conciliar la limitació de la motivació del recurs de cassació a la infracció de llei substantiva amb allò previst a l'article 5.4 LOPJ, en el qual es preveu que qualsevol infracció de precepte constitucional serveixi per a fonamentar l'esmentat recurs. El Tribunal Suprem s'ha pronunciat sobre aquesta matèria en almenys una ocasió, i ho ha fet en el sentit de declarar la inadequació de la via cassacional per a denunciar la vulneració d'articles constitucionals de contingut processal.

Interlocutòria TS 27 novembre 2001 (Ar. 2002/1902): “Ciertamente la nueva Ley de Enjuiciamiento Civil, por su rango de ley ordinaria, no ha supuesto la derogación del art. 5.4 LOPJ, que atribuye la competencia al Tribunal Supremo de los recursos de casación cuando se fundamentan en la infracción de precepto constitucional, pero tal norma en el orden jurisdiccional civil debe concordarse con el art. 73.1 a) de la misma LOPJ, suponiendo una regla especial de competencia, que no altera el régimen de resoluciones recurribles ni el sistema de recursos que la ley de enjuiciamiento establece, por ello al escindirse «casación» e «infracción procesal», aun conociendo el Tribunal Supremo de ambos recursos (Disp. final 16ª.1 LECiv 2000), todas las cuestiones adjetivas, inclusive las derivadas de vulneración del art. 24, u otros preceptos de la Constitución de carácter procesal, corresponden al ámbito del nuevo recurso extraordinario, lo que determina que deba ser éste el que se presente, atendiendo sus específicos presupuestos de recurribilidad, entre ellos el contemplado en el art. 469.2 LECiv 2000”.

No obstant això, aquesta argumentació no resulta convincent, ja que article 5.4 LOPJ és clar en la seva dicció quan autoritza fonamentar el recurs de cassació en l'infracció de precepte constitucional, de manera que, no havent estat derogat, difícilment pot restringir-se la motivació de l'esmentat recurs en el sentit indicat per l'Alt Tribunal (*ubi lex non distinguit nec nos distinguere debemus*). En aquesta línia s'ha pronunciat el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya en almenys una resolució interlocutòria, l'Interlocutòria de 7 de gener de 2002 (Rec. núm. 58/2001), en la qual es va declarar incompetent a favor del Tribunal Suprem, en aplicació de l'esmentat article 5.4 LOPJ, perquè en el recurs de cassació s'havia al·legat vulneració de l'article 24 CE (RJ únic). En qualsevol cas, el ben cert és que les conseqüències pràctiques d'aquesta doctrina són mínimes mentre subsisteixi el règim transitori de la DF 16.a LEC, en consideració que ambdós recursos són acumulables i la competència funcional per conèixer de l'extraordinari per infracció processal continua corresponent al Tribunal Suprem amb caràcter general. De fet, a l'extracte transcrit sembla reconèixer-se implícitament que l'argumentació desplegada només té validesa en el marc d'aquest règim transitori, la qual cosa, sense ser suficient per justificar-la, sí que permet minimitzar les seves conseqüències nocives per als recurrents.

Lògicament, excedeix de l'objecte del present estudi analitzar les concretes infraccions de lleis substantives denunciades en els recursos de cassació resolts pel TSJ de Catalunya en aplicació de la nova Llei d'Enjudiciament Civil. Sí que interessa advertir, no obstant això, que s'han dictat nombroses Sentències en interpretació de diversos articles del *Codi de Família*, quatre d'elles en relació amb el polèmic article 41; força també sobre el *Codi de Successions* i la *Compilació del Dret*

Civil de Catalunya, i algunes així mateix en relació amb la *Llei 13/1990, de 9 de Juliol, de l'Acció Negatòria, les Immisions, les Servituds i les Relacions de Veïnatge*. No cal estranyar-se, per consegüent, que la gran majoria dels recursos de cassació s'admetin per interès cassacional, ja sigui per tractar-se de normes amb menys de 5 anys de vigència –com fins aquest any era el cas del *Codi de Família*, o la *Llei 10/1998, de 15 de juliol, d'Unions estables de Parella*–, o bé per inexistència de jurisprudència del TSJ sobre la matèria –així sol ocórrer, per exemple, quan s'interpreta la *Compilació*, el *Codi de Successions*, l'acció negatoria de la *Llei 13/1990* o la *Llei de Censos*–. Proporcionalment, els recursos de cassació admesos per superar la quantia litigiosa, la *summa gravaminis* de 25 milions de pessetes, són més aviat escassos (almenys, només s'adverteix expressament que concorre aquest supòsit en les SSTSJCat. 7/2003, 26 març [Rec. núm. 88/2002]; 32/2002, 21 octubre [Rec. núm. 42/2002]; 23/2002, 29 juliol [Rec. núm. 24/2002; MP: Lluís Puig i Ferriol]; 12/2002, 18 abril [Rec. núm. 5/2002]; 33/2001, 3 desembre [Rec. núm. 41/2001], i 29/2001, 5 novembre [Rec. núm. 40/2001]), màximament tenint en compte que en algun d'aquests casos es va apreciar simultàniament la concurrència d'interès cassacional. Amb tota probabilitat, aquesta circumstància està directament relacionada amb la impossibilitat que els processos especials, pels quals es tramiten la major part dels assumptes rellevants des de la perspectiva del Dret civil català, accedeixin a cassació per raó de la quantia; impossibilitat que ja ha estat objecte d'anàlisi amb anterioritat.

b) Recurs extraordinari per infracció processal

Els motius que permeten fundar un recurs extraordinari per infracció processal apareixen recollits en l'article 469.1 LEC i són els quatre següents:

1. Infracció de les normes sobre jurisdicció i competència objectiva o funcional (o territorial improrrogable, conforme a allò previst a l'article 67.2 LEC).
2. Infracció de les normes processals reguladores de la sentència.
3. Infracció de les normes legals que regeixen els actes i garanties del procés quan la infracció determinés la nul·litat conforme a la llei o hagués pogut produir indefensió.
4. Vulneració, en el procés civil, de drets fonamentals reconeguts a l'article 24 de la Constitució.

Per la seva banda, l'article 469.2 LEC preveu dos requisits addicionals, un de general i un altre referit al quart motiu en particular: d'una banda, que el defecte o infracció s'hagi denunciat a la instància –i en apel·lació, si es va produir a la primera–; per un altre, però només per al cas que l'esmentada infracció provingui de la vulneració d'una garantia constitucional recollida en l'article 24 CE, que s'hagi sol·licitat l'esmena en el cas que hi sigui possible.

L'estudi de les deu Sentències dictades fins avui pel Tribunal Superior de Justícia de Catalunya resolent aquest tipus de recursos mostra una dada sorprenent a primera vista, el fet que totes elles resolen al·legacions d'incongruència. En efecte, tots els recursos extraordinaris per infracció processal admesos denunciaven aquesta conculcació d'allò previst a l'article 218.1 LEC a l'empara del motiu 2n de l'article 469.1, algunes vegades reforçada amb una menció a l'article 24 CE als efectes del motiu 4t (vgr. SSTSJCat 6/2003, 17 març [Rec. núm. 86/2002], o 6/2002, 11

febrer [Rec. núm. 55/2001; MP: Lluís Puig i Ferriol]), i en d'altra acompanyada de l'al·legació d'altres infraccions de normes processals, com les relatives a les costes processals (STSJC. 37/2002, 28 novembre [Rec. núm. 10/2002]), el moment processal preclusiu per a l'aportació de documents (STSJC. 6/2002, 11 febrer), la càrrega de la prova i la prohibició de sentències amb reserva de liquidació (32/2001, 26 novembre [Rec. núm. 27/2001]), o la vulneració de l'article 24 CE per denegació de proves (39/2002, 9 desembre [Rec. núm. 39/2002]).

Aquesta uniformitat pot resultar difícil d'entendre si es parteix de la rica varietat de problemes processals que se susciten en la pràctica diària dels nostres tribunals civils; però hi ha dos importants factors que podrien justificar-la, si més no en part. En primer lloc, ja hem vist que l'aplicabilitat de l'article 477.2 LEC als recursos per infracció processal, establerta per la Disposició Final 16a LEC, determina la impossibilitat d'impugnar per aquesta via les interlocutòries que confirmen en apel·lació altres de sobreseïment, de inhibició o d'arxiu, la qual cosa presumiblement exclou del recurs un rellevant volum de qüestions processals, com per exemple aquelles que es debaten a l'audiència previa del judici ordinari provocant el seu arxiu. Tampoc pot obviar-se, en segon terme, l'escassa incidència pràctica de les infraccions de normes de jurisdicció i competència objectiva o funcional, així com la circumstància, cada cop més freqüent, que les causes de nul·litat s'apreciïn en segona instància donant lloc a la corresponent retroacció d'actuacions; tot això podria explicar l'escassa utilització dels motius 1r i 3r de l'article 469.1 LEC.

Davant les reiterades al·legacions d'incongruència, no cal estranyar-se que en la jurisprudència examinada poden trobar-se alguns interessants exemples d'aplicació pràctica de la regla 7a de la Disposició Final 16.a LEC, conforme a la qual l'estimació del recurs extraordinari per infracció processal per prosperar el motiu 2n de l'article 469.1 LEC –o per apreciar-se una vulneració de l'article 24 CE que afecti la sentència– obliga al Tribunal a dictar una nova sentència, tenint en compte allò que s'ha al·legat pel recurrent com a fonament del seu recurs de cassació (SSTSJC. 31/2002, 14 octubre [Rec. núm. 43/2002], i 27/2002, 16 setembre [Rec. núm. 26/2002]).

No obstant això, no es pot deixar d'advertir l'error processal en què incorren ambdues resolucions en el cas concret que analitzen, ja que en elles s'aprecia incongruència en dos supòsits en què únicament era possible parlar d'errors en l'apreciació de la prova (en un cas, es valora una servitud amb base en una fotografia que no era la rellevant; en l'altre, s'atribueixen a un testament hològraf continguts que realment no tenia). En ambdós casos, les resolucions impugnades resolien únicament i exclusivament les pretensions plantejades per les parts sense oblidar pronunciar-se sobre cap d'elles, per la qual cosa existia una perfecta correspondència entre pretensions i resolució que exclouia la possibilitat d'incongruència per excés o per defecte, almenys conforme als paràmetres establerts pel propi TSJC. en reiterada jurisprudència (vegin-se per totes les recents Sentències 20/2002, 1 juliol [Rec. núm. 18/2002; MP: Guillermo Vidal Andreu], FD 4t; 10/2002, 4 març [Rec. núm. 61/2001], FD 2n, o 32/2001, 26 novembre [Rec. núm. 27/2001], FD 2n, en les quals es recullen a la seva vegada altres anteriors). Probablement, allò que el Tribunal Superior perseguia en ambdós casos era corregir un greu error en la valoració de la prova, l'existència del qual és per descomptat manifesta. No obstant això, cal entendre que en Dret, com en tants altres àmbits, el fi no justifica els mitjans, per la qual cosa no cal forçar una institució processal fins a convertir-la en quelcom que no és, o per aconseguir transformar un recurs extraordinari en una tercera instància. El contrari, a més de suposar una fallida de la doctrina legal emanada del propi TSJC. en relació amb la intagibilitat dels fets (Sent. 22/2002, 29 juliol [Rec. núm. 59/2002; MP: Ponç Feliu i Llansà], FD 2n i Interlocutòria 21 gener 2002 [Rec. núm. 51/2001], RJ 1r),

introdueix un important component d'inseguretat juridicoprocessal i contradiu la dicció literal de l'article 218.1 LEC. Quan realment hi ha un error evident i notori en la valoració de la prova, la via adequada per denunciar-ho és en tot cas el motiu 4t de l'article 469.1 LEC –vulneració de l'article 24 CE–, donat que hi concorre l'única excepció a la intangibilitat dels fets provats en cassació, tal com el propi TSJCat. ha declarat, per exemple, en la seva Sentència 33/2001, 3 desembre (Rec. núm. 41/2001), FD 2n, plenament aplicable en allò que ara interessa al recurs extraordinari per infracció processal. Per consegüent, allò que potser podria haver fet el TSJCat. és resoldre l'al·legació, malgrat la seva errònia ubicació normativa, reconduint-la a la seva veritable via processal en atenció a la flexibilitat que imposa la garantia constitucional de la tutela judicial efectiva; una solució que també ha estat adoptada pel Tribunal Suprem en algunes ocasions (vegin-se per exemple les SSTS 13 octubre 1997, FD 2n, i 11 maig 1989, FD 2n, entre altres moltes). D'aquesta manera, s'hauria aconseguit igualment corregir el manifest error probatori, perquè la DF 16a, regla 7a LEC també ordena dictar nova sentència en aquests casos, però no a costa de deformar una institució processal el contorns de la qual apareixen clarament dissenyats en la pròpia jurisprudència del Tribunal Superior de Justícia.

5. Admissibilitat. Doctrina sobre tècnica cassacional

No pot donar-se per finalitzat aquest breu estudi de la doctrina legal del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya en matèria processal sense al·ludir, tan sols breument, a dues qüestions de gran transcendència des del punt de vista pràctic: l'admissibilitat del recurs de cassació i la tècnica exigible al recurrent en la seva elaboració.

a) Pel que fa a la primera d'aquestes qüestions, és conegut que l'admissió del recurs de cassació és competència exclusiva del tribunal *ad quem*, tal com estableix l'article 483 LEC, on també es recullen les causes d'inadmissió. En aquesta matèria, les funcions del tribunal *a quo* estan limitades a verificar si l'escrit de preparació reuneix els requisits previstos a l'article 479 LEC, és a dir, si els motius al·legats pel recurrent permeten tenir per preparat el recurs, conforme a allò que s'ha previst a l'article 480 de la pròpia Llei ritual. En aquest sentit s'ha pronunciat amb contundència el Tribunal de Justícia de Catalunya en la seva recent Sentència 1/2003, de 10 de febrer (Rec. núm. 64/2002), en el FD 1r de la qual es censura l'actuació de la Secció 18.a de l'Audiència Provincial per posar de manifest un motiu d'admissibilitat que no havia estat denunciat pel recurrent.

En el supòsit concret que va donar lloc a aquesta Sentència, el recurs de cassació s'havia preparat amb base en els articles 477.2.2è (quantia superior a 25 milions de pessetes) i 477.2.3è en relació amb el 477.3 (existència de jurisprudència contradictòria de les Audiències Provincials), tots ells de la LEC. L'Audiència va tenir per preparat el recurs, però no per les causes adduïdes pel recurrent, que eren incorrectes, sinó per apreciar la inexistència de doctrina jurisprudencial del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya sobre la norma suposadament infringida, que a més a més es trobava en el *Codi de Família* i per tant no portava més de cinc anys en vigor. En la seva Sentència, el Tribunal Superior afirma textualment que:

“más grave resulta - y en esto hay que dar la razón a la parte recurrida - que la Audiencia haya desvelado *de oficio* un motivo de admisibilidad del recurso no denunciado por la recurrente. Corresponde obviamente a la parte que recurre invocar los motivos que, a su entender, viabilizan el recurso y a la Audiencia corresponde *tan sólo*

resolver si los *motivos alegados* permiten o no tener por preparado el recurso, de conformidad con las normas procesales que regulan la materia, pues ni siquiera es la Audiencia el órgano de admisión. Otra cosa sería desconocer el principio dispositivo que rige en el Derecho Procesal civil y extender desmesuradamente el *iura novit curia*".

No obstant això, pot afirmar-se que el raonament exposat no és encertat. En aquest sentit, necessàriament cal començar matisant que el que la Secció de l'Audiència va posar en relleu *ex officium* en el cas descrit no va ser un motiu de cassació, sinó una circumstància per la qual, al seu entendre, existia interès cassacional. El problema no era per tant de motivació, sinó més aviat de recurribilitat de la Sentència impugnada segons el que disposa l'article 477.2 LEC. Doncs bé, havent al·legat el recurrent l'existència d'interès cassacional, no s'aprecia cap inconvenient en què l'Audiència Provincial alteri la causa per la qual aquest interès concorre en el cas plantejat, sempre que s'hagin respectat els requisits de preparació del recurs previstos a l'article 479 LEC. A favor d'aquesta interpretació advoca decididament l'interès jurídicopúblic inherent a la funció nomofilàctica del recurs de cassació, a la importància de la qual al·ludeix la pròpia Exposició de Motius de la LEC quan es refereix a "la relevància de la funció de crear autoritzada doctrina jurisprudencial"; una funció "indirecta de la casació, però (...) ligada al interès públic inherent a ese instituto desde sus orígenes y que ha persistido hasta hoy" (apt. XIV). Aquesta incardinació de l'interès cassacional en l'"ordre públic processal" podria ser motiu suficient per qüestionar-se fins i tot si, no havent-se al·legat interès cassacional pel recurrent, poden els tribunals apreciar d'ofici la seva existència a l'efecte de provocar un pronunciament jurisprudencial. Però és que, en el supòsit concret que s'està analitzant, aquest interès cassacional sí que havia estat al·legat per la part, de manera que no és correcte afirmar que l'Audiència va acudir a un supòsit de recurribilitat diferent, perquè es va limitar a apreciar la concurrència de dues causes –no esmentades pel recurrent– per la qual l'esmentat interès concorria al cas plantejat. Si a tot això afegim que aquestes causes determinants d'interès cassacional –inexistència de jurisprudència i novetat de la norma infringida– són perfectament apreciables malgrat el silenci de la part, donat que l'article 479 LEC no exigeix ni podria exigir la menció de cap doctrina jurisprudencial per justificar-les, i que l'error del recurrent es va produir en l'escrit de preparació, merament introductori i per al qual comptava amb un termini absolutament exigü de cinc dies, necessàriament cal concloure que l'opció adoptada per l'Audiència Provincial de Barcelona era la correcta, tant des del punt de vista del dret constitucional al recurs i el principi *pro actione*, com des de la perspectiva de la funció nomofilàctica que correspon al recurs de cassació. En aquest sentit, el fet que les Audiències només tinguin competència per tenir o no per preparat el recurs no sols no obsta a la conclusió aconseguida, sinó que més aviat la reforça: apreciada pel tribunal *a quo* l'existència d'interès cassacional, encara que sigui per un motiu no al·legat per la part, el més convenient és donar via lliure a la impugnació perquè la qüestió accedeixi al tribunal superior i aquest pugui pronunciar-se pel que fa al cas en el tràmit d'admissió, sempre que no es vulneri allò que s'ha previst a l'article 479 LEC en els termes ja indicats. Fora d'això, aquesta opció tampoc suposa cap menyscabament del principi dispositiu ni de l'aforisme *iura novit curia*, tenint en consideració que, com ja s'ha advertit, el recurrent sí que havia denunciat l'existència del concret supòsit de recurribilitat en el qual es va fonamentar la decisió de tenir per preparat el recurs.

b) En termes generals, el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya convé amb el Tribunal Suprem a recordar el rigor que caracteritza la tècnica cassacional. Un clar exemple d'això pot trobar-se en la Sentència 3/2002, 21 gener (Rec. núm. 54/2001), en el FD únic de la qual es transcriu la doctrina establerta per l'Alt Tribunal en la seva Sentència de 28 de juliol de 2000 (MP: Francisco Marín Castán), FD 5è, on s'estableix que una adequada formalització del recurs de cassació “es incompatible tanto con la cita en un mismo motivo de normas de contenido diferente, sin exponer adecuadamente la relación que guarden entre sí, como la mezcla de cuestiones jurídicas heterogéneas (SSTS de 25 y 27 de enero y 23 de febrero del corriente año, por citar sólo tres de las más recientes). También el Tribunal Constitucional ha afirmado el especial rigor del recurso de casación en varias sentencias (así, SSTC 7/89, 29/93, 37/95 y 125/97). Y el Tribunal Europeo de Derechos Humanos, en su sentencia de 19 de diciembre de 1997 (asunto Brualla Gómez de la Torre contra España), declaró la legitimidad de exigir un especial formalismo en el recurso de casación (parágrafo 38)”.

Un altre exemple concret i recent d'aquest rigor pot trobar-se en la STSJCat. 29/2001, 5 novembre [Rec. núm. 40/2001], FFDD 2n i 3r, on es desestimen diversos motius d'impugnació per no concretar el recurrent els preceptes legals infringits o la jurisprudència vulnerada, i també per incloure diverses infraccions en un sol motiu.

En aquestes circumstàncies, sorprenen molt alguns altres pronunciaments del propi Tribunal Superior, en els quals s'aprecia una clara relaxació del nivell d'exigència que ha de presidir la tècnica cassacional. Un d'ells pot trobar-se en la STSJCat 7/2003, 26 març (Rec. núm. 88/2002), en el FD 1r de la qual s'afirma que, als efectes de l'admissió del recurs de cassació, resulta irrellevant la poca o molta fonamentació del recurs, que únicament ha d'examinar-se en tractar el fons de l'assumpte. Aquesta doctrina, que *prima facie* pogués semblar elogiable per antiformalista, ha de reputar-se absolutament inconciliable amb allò que s'ha previst a l'article 481.1 LEC, on s'estableix la necessitat que els fonaments del recurs es plasmin “amb la necessària extensió” en l'escrit d'interposició; un requisit que ha de posar-se en relació al seu torn amb l'article 483.2, 2n LEC, que determina la inadmissió del recurs quan no es compleixen els requisits legals, entre els quals indubtablement es troben els previstos en aquest article 481. Amb altres paraules, la manifesta precarietat de la fonamentació –això és, de l'argumentació que justifica la pretesa infracció de llei– constitueix una causa d'inadmissió del recurs, per la qual cosa pot i ha d'apreciar-se en el tràmit d'admissió, com encertadament va acordar la Sala Primera del Tribunal Suprem en Junta General de data 12 de desembre de 2000 (apt. II, 3r, b).

Un altre exponent d'aquesta major tolerància, en aquest cas referida a un recurs extraordinari per infracció processal, el constitueix la STSJCat 10/2002, de 4 de març (Rec. núm. 61/2001), en el FD 2n de la qual es considera irrellevant que en l'escrit de preparació del recurs s'indiqui per error un motiu d'impugnació determinat –infracció de les normes sobre jurisdicció i competència objectiva i funcional–, i després en el d'interposició es canviï per un altre –infracció de les normes processals reguladores de la sentència–, si en aquest segon escrit se salva aquell error formulant degudament la impugnació. També en aquest cas, una primera lectura del pronunciament pogués portar a considerar-ho positiu des del punt de vista del dret constitucional al recurs; però els seus riscos són greus i evidents. En efecte, no pot oblidar-se que l'escrit de preparació no sols serveix per determinar si el recurs extraordinari està en termini,

motivats i reuneix la resta de requisits legalment exigits, sinó que també té com a finalitat permetre a la part recorreguda conèixer els motius d'impugnació amb temps suficient per organitzar la seva defensa. En conseqüència, permetre que aquests motius s'alterin en l'escrit d'interposició pot comportar una certa indefensió, però també una fallida del principi d'igualtat d'armes, perquè la part recorreguda, que s'ha preparat per argumentar en un determinat sentit, es troba amb un sorprenent canvi de motivació, preparat pel recurrent durant diversos mesos, enfront del qual només pot replicar en el termini de vint dies (arts. 474 I i 485 I LEC).

6. Conclusió

Com sovint sol ocórrer quan s'analitzen línies o doctrines jurisprudencials, la interpretació que la Sala Civil i Penal del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya està efectuant de les normes reguladores dels recursos extraordinaris de cassació i per infracció processal genera llums i ombres. En termes generals, s'aprecia en les resolucions estudiades una decidida voluntat d'entrar a resoldre el nombre més gran possible de recursos i establir doctrina legal en el nombre més gran possible de matèries, la qual cosa probablement guarda relació amb la secular infrautilització de la Sala a què s'al·ludia al principi del present estudi. Per aconseguir aquest objectiu, en principi encomiable, el Tribunal no ha dubtat en flexibilitzar els rígids criteris d'admissibilitat que aplica el Tribunal Suprem mitjançant la utilització de diverses tècniques. En ocasions, aquesta opció es revela positiva, com ocorre quan es permet al·legar simultàniament dos supòsits de recurribilitat de l'article 477.2 LEC, o diversos motius pels quals concorre interès cassacional. En altres casos, al contrari, la solució adoptada és contrària al text de la LEC –com succeeix quan es deslliga l'admissió del recurs de la seva major o menor fonamentació–, contradiu la doctrina del TS i del propi TSJ –com ocorre quan el recurs s'admet per raó de la quantia malgrat tractar-se de processos especials–, o bé presenta un risc de vulneració de garanties constitucionals –com és el cas quan s'autoritza que en l'escrit d'interposició s'esmeni un error de motivació produït en l'escrit d'interposició–. També són criticables aquelles resolucions en les quals s'opta per desnaturalitzar una institució processal com la incongruència, incloent-hi allò que en realitat no són més que errors en l'apreciació de la prova, a l'efecte de poder anul·lar la sentència impugnada i substituir-la per una nova resolent el fons en aplicació de la regla 7.a de la Disposició Final 16a LEC.

Enfront de la tendència descrita, no falten algunes resolucions més rigoroses i fins i tot restrictives a l'hora de valorar els recursos de cassació i extraordinaris per infracció processal. En aquesta línia, al costat de diverses Sentències que desenvolupen o es remeten als criteris del Tribunal Suprem, destaca una altra en què es reconvé a l'Audiència Provincial per apreciar d'ofici, en tenir per preparat el recurs de cassació, una causa per la qual concorre interès cassacional, malgrat que aquest interès sí que havia estat al·legat pel recurrent amb base en altres causes diferents; una interpretació que de cap manera pot subscriure's des del punt de vista tecnicoprocessal.

Sigui com sigui, no cal oblidar que la doctrina legal analitzada és encara escassa i incipient, ni tampoc que recau sobre una normativa en gran manera transitòria, per la qual cosa encara caldrà esperar alguns anys per poder extreure conclusions més definitives i rotundes en relació amb els

diversos aspectes processals que susciten els dos recursos extraordinaris existents en el nostre nou procés civil. És evident, en qualsevol cas, que hi ha raons suficients per augurar un llarg i fecund debat doctrinal i jurisprudencial sobre una matèria de tanta transcendència teòrica i pràctica com és la relativa a aquests dos mitjans d'impugnació.

7. Taula de sentències i resolucions

Sentències del Tribunal Europeu de Drets Humans

<i>Data</i>	<i>Ar.</i>	<i>Jutge President</i>	<i>Parts</i>
19.12.97	2	R. Rysdall	Brualla Gómez de la Torre c. Espanya

Sentències del Tribunal Constitucional

<i>Sala i data</i>	<i>Ar.</i>	<i>Magistrat Ponent</i>	<i>Parts</i>
2a, 19.1.1989	7	Carlos de la Vega Benayas	M ^a del Carmen Rial c. Interlocutòria TS, 1a, 18.12.87
2a, 25.1.1993	29	José Gabaldón López	Amador Núñez Martínez c. Interlocutòria TS, 2a, 7.2.1990
Ple, 7.2.1995	37	Rafael de Mendizábal Allende	Parròquia de Nuestra Señora de las Angustias c. Interlocutòria TS, 1a, 12.11.1992
1a, 1.7.1997	125	Enrique Ruiz Vadillo	Irene Margarita Gorbea Escudero c. Interlocutòria TS, 3a, 18.9.1996

Sentències del Tribunal Suprem

<i>Sala i data</i>	<i>Ar.</i>	<i>Magistrat Ponent</i>	<i>Parts</i>
1a, 11.5.1989	3757	Francesc Morales Morales	Germán B.M. i altres c. "Dragados y Construcciones, SA", "Cooperativa de Vivendes Montemar" i altres.
2a, 13.5.1994	3581	Luis Martínez-Calcerrada y Gómez	"Explotacions Agrícoles i Forestals Brugarol, SA" c. Bisbat de la Diòcesi de Girona i l'Ajuntament de Palamós.
1a, 24.1.1995	164	Teófilo Ortega Torres	Fernando de D. i de S. C. c. Jorge C.S. i el Ministeri Fiscal
1a, 13.10.1997	7462	Román García Varela	"Dielectro Salmantino, SA" c. "Dielectro Vivo, Vidal y Balasch, SA"
1a, 25.1.2000	350	Xavier O'Callaghan Muñoz	Esteban S.M.R. i Aura D.S.M. c. "Cía. Mercantil Chevinova Española, SA"
1a, 27.1.2000	123	Ignacio Sierra Gil de la Cuesta	Benito G.V. i Natividad O.M. c. Rodrigo M.O., Juana G.V. i José H.L.
1a, 23.2.2000	755	J. M. Martínez-Pereda Rodríguez	Luis María U.I. i María Esperanza A. c. "Banco de Andalucía", Delfín E.O., Clemencia C.S.
1a, 23.2.2000	1298	Luis Martínez- Calcerrada y Gómez	"Cargo Express, SA" c. "Press Cargo, SA"
1a, 28.7.2000	6203	Francisco Marín Castán	José Luis R.S. c. Miguel Ángel R.C.

Interlocutòries del Tribunal Suprem

<i>Sala i data</i>	<i>Ar.</i>	<i>Magistrat Ponent</i>	<i>Parts</i>
--------------------	------------	-------------------------	--------------

1a, 27.2.2001	2414	Román García Varela	Eusebio F.C. c. SAP Barcelona, Secció 16ª, 18.3.1998.
1a, 27.11.2001	2002\1902	Alfonso Villagómez Rodil	"Vitrex, SA" c. Interlocutòria de la SAP de Oviedo, Secció 6ª, 30.4.2001.
1a, 31.7.2002	216421	José Almagro Nosete	Jorge S.B. c. SAP Barcelona, Secció 14a, 10.5.1999.

Acords del Tribunal Suprem

<i>Sala i data</i>	<i>Ar.</i>
1a, 12.12.2000	JUR 2002\77546

Sentències del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya

<i>Sala i data</i>	<i>Rec. Nº</i>	<i>Magistrat Ponent</i>	<i>Parts</i>
Civil i Penal, 2.7.2001	15/2001	Guillem Vidal Andreu	Juan B.S. c. José F.C. i altres
Civil i Penal, 4.10.2001	21/2001	Lluís Puig i Ferriol	Miquel S.S. c. Teresita T.M.
Civil i Penal, 5.11.2001	40/2001	Antoni Bruguera Manté	"Torbarnace, SL" c. "Can Caballè, SA"
Civil i Penal, 26.11.2001	27/2001	Ponç Feliu i Llansà	Marta S.U. c. Jordi S.H.
Civil i Penal, 3.12.2001	41/2001	Núria Bassols Muntada	José Mª P.S. c. José Mª R.F. i Jordi R.F., Núria G.A. i Mª Josefa P.G.
Civil i Penal, 10.12.2001	46/2001	Antoni Bruguera i Manté	José Felipe, Joaquín, J. Antonio i Isabel B.C. I altres c. Liberto P.S.
Civil i Penal, 31.12.2001	48/2001	Ponç Feliu i Llansà	Juan Palos Sanahuja c. Pedro Escorsa Castells, Pedro, Antonio i Maria José Cristòfol Escorsa
Civil i Penal, 21.1.2002	54/2001	Ponç Feliu i Llansà	Juan R.T. c. Joaquín R.M.
Civil i Penal, 11.2.2002	55/2001	Lluís Puig i Ferriol	"Residències Costa Daurada, SA" c. Francisco C.M. i Celia A.H.
Civil i Penal, 4.3.2002	61/2001	Guillem Vidal Andreu	Francisca N.M. c. Juan Francisco C.M.
Civil i Penal, 18.4.2002	5/2002	Núria Bassols Muntada	Mariano C.P. c. María Concepción C.G.
Civil i Penal 25.4.2002	73/2001	Antoni Bruguera Manté	Asunción R.C. c. Rosa R.C. i Joaquín G.R.
Civil i Penal 27.5.2002	74/2001	Núria Bassols Muntada	Francisco F.E. i Antonio F.E. c. Asunción E.B.
Civil i Penal, 3.6.2002	8/2002	Ponç Feliu i Llansà	José C.T. c. Ana C.S.
Civil i Penal, 17.6.2002	9/2002	Antoni Bruguera i Manté	Esposos Cornet-Fauria c. Delegació a Girona del "Ministerio de Economía y Hacienda"
Civil i Penal, 20.6.2002	3/2002	Guillem Vidal Andreu	Azucena T.V. c. José María C.T.
Civil i Penal 1.7.2002	18/2002	Guillem Vidal Andreu	Núria E.L. c. Juan M.P.
Civil i Penal, 4.7.2002	2/2002	Lluís Puig i Ferriol	Jorge Carlos G.R. c. Josefina F.A.
Civil i Penal, 29.7.2002	59/2002	Ponç Feliu i Llansà	Joaquín T.G. c. Montserrat A.F.
Civil i Penal, 29.7.2002	24/2002	Lluís Puig i Ferriol	Mª Teresa B.C., Mª Teresa L.P., Núria G.G. c. Francisco A.T., Rosa Mª A.T., Victoriano P.A. i Margarita P.A.
Civil i Penal, 12.9.2002	13/2002	Antoni Bruguera Manté	Ignacio V.M. c. Concepció M.M., Mª José, Juan José, Concepción V.M. i herència jacent de Josep Mª V.R.
Civil i Penal, 16.9.2002	26/2002	Antoni Bruguera Manté	José C.M. C. Angel de M.y H. i altres
Civil i Penal, 16.9.2002	29/2002	Lluís Puig i Ferriol	Pilar LL.T.M. i Montserrat S.G., Assumpció S.G., Vicente S.G. c. "Stilcon, SA"
Civil i Penal, 3.10.2002	50/2002	Ponç Feliu i Llansà	"Rentamar, SA" c. "FNAC Espanya, SA", "Indicesa l' Illa, SA" i "Societat Anònima d' Urbanitzacions i

			Immobles"
Civil i Penal, 3.10.2002	27/2002	Núria Bassols Muntada	Comunitat de Propietaris c. "Construccions José Castro, SA"
Civil i Penal, 14.10.2002	43/2002	Antoni Bruguera Manté	Maria Lluïsa V.M. c. Narcís V.P.
Civil i Penal, 21.10.2002	42/2002	Núria Bassols Muntada	Porfirio G.G. i María del Càrmen V.F.
Civil i Penal, 11.11.2002	32/2002	Guillem Vidal Andreu	Àngel F.P. c. Leonor F.M.
Civil i Penal, 21.11.2002	35/2002	Núria Bassols Muntada	Gemma C.B. i Benjamín T.M. c. Esther R.B. i altres
Civil i Penal 28.11.2002	10/2002	Guillem Vidal Andreu	Teresa G.E. i Carles L.B. c. "Barna Wagen, SA" i "Volkswagen-Audi Espanya, SA"
Civil i Penal, 28.11.2002	25/2002	Guillem Vidal Andreu	Filles de Dolores J.P. c. Andrés B.P.
Civil i Penal, 9.12.2002	39/2002	Antoni Bruguera Manté	Eulàlia, Verònica, Jordi i Francesc de Borja T. de V. c. Vicenç Asperó Fageda
Civil i Penal, 23.12.2002	45/2002	Guillem Vidal Andreu	José María Sala Goma c. José María Sala Gracia.
Civil i Penal, 28.11.2002	10/2002	Guillem Vidal Andreu	Andreu B.P. c. Anna Maria P.J., Javier V.P., Antoni V.P., M ^a Dolors P.J.
Civil i Penal, 10.2.2003	64/2002	Guillem Vidal Andreu	Montserrat LLF. C. Josep P.S.
Civil i Penal, 24.2.2003	74/2002	Lluís Puig i Ferriol	José María C.L. c. Pilar C.G.
Civil i Penal, 10.3.2003	109/2002	Lluís Puig i Ferriol	Ramos M. i C. c. Carles B.P.
Civil i Penal, 17.3.2003	86/2002	Lluís Puig i Ferriol	M ^a Angeles i M ^a Engracia M.P. c. José M ^a M.P. i altres
Civil i Penal, 26.3.2003	88/2002	Antoni Bruguera Manté	María José González Ruiz c. José Escánez Alonso

Interlocutòries del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya

<i>Sala i data</i>	<i>Rec. N^o</i>
Civil i Penal, 3.1.2002	65/2001
Civil i Penal, 7.1.2002	58/2001
Civil i Penal, 7.1.2002	62/2001
Civil i Penal, 10.1.2002	64/2001
Civil i Penal, 17.1.2002	70/2001
Civil i Penal, 17.1.2002	72/2001
Civil i Penal, 21.1.2002	51/2001
Civil i Penal, 31.1.2002	68/2001
Civil i Penal, 28.2.2002	1/2002
Civil i Penal, 7.3.2002	4/2002
Civil i Penal, 18.4.2002	20/2002